

Boomveiligheidscontroles en de paradox van het laten overleven van oude bomen

Sinds jaar en dag worden boomveiligheidscontroles uitgevoerd bij bomen. Dit systeem, dat achter het Wetboek van Strafrecht schuilgaat, heeft een plausibele reden. Binnen het Nederlandse recht bestaat zorgplicht, wat inhoudt dat men voldoende zorg aan zijn bomen moet besteden. Een eigenaar van bomen zal veelal via het doorsluissysteem algemene zorgplicht, verhoogde zorgplicht en onderzoeksplicht proberen om zijn bomen van voldoende zorg te voorzien. Maar wordt het niet tijd dat we een pas op de plaats maken en ons afvragen of we niet zijn doorgeslagen?

Auteur: Henry Kuppen, Terra Nostra

Boomveiligheidscontroles

Het gaat erom dat we niet mogen nalaten een boom van voldoende zorg te voorzien. De wet zegt nergens hoe je dit moet doen; je geeft hier invulling aan naar beste eer en geweten. Als Brabanders noemen wij dat 'gezond boerenverstand', maar de kreet 'zoals het een goede huisvader betaamt' zal de ouderen onder ons ook niet onbekend in de oren klinken. De huidige invulling van de zorgplicht bestaat veelal uit het cyclisch inspecteren van het bomenbestand in een van tevoren bepaalde frequentie. De frequentie is af te stem-

men op het risico van de beplanting in relatie tot de omgeving. U merkt het al: er zit veel ruis in het voorgaande, die op geen enkele manier concreet is. De boomeigenaar heeft echter behoefte aan duidelijkheid; hij is degene die verantwoordelijk wordt gesteld. Hij dient zijn budgetten tijdig te reserveren en maakt een meerjarenplanning voor zijn bomenbestand. Door frequent visuele boomveiligheidscontroles uit te voeren, ontstaat zicht op de risico's bij bomen en kunnen opvolgende maatregelen worden vastgelegd en uitgevoerd.

Nader onderzoek

Het wordt spannend zodra er nader onderzoek uitgevoerd moet worden. Deze onderzoeksplicht komt veelal voort uit de visuele boomveiligheidscontrole. Een beheerder is vrij om een boom te vellen en geen geld uit te geven aan nader onderzoek. Ook hier regeert weer het gezonde verstand. Als je een laan hebt van honderden gelijkvormige bomen en er is een serieus defect bij één boom, dan zou ik er ook niet al te moeilijk over doen. Het probleem is wel dat de veilige boom niet bestaat. We worden getraind op het opsporen van symp-

3 min. leestijd

tomen van risico's. Zo noteren we bast schade, dood hout en holtes. Door de symptomen als gebreken te zien en deze met boom en al te verwijderen, gaan we volledig voorbij aan de meerwaarde van bomen die buiten het veiligheidsrisico liggen: de variëteit wat betreft leeftijd, die bijdraagt aan een gemengd beeld, de uitgegroeide kroon, die zijn ecosysteemfuncties optimaal vervult, de (potentieel) ecologische meerwaarde die bomen met 'gebreken' hebben (verzwakte bomen zijn aantrekkelijk voor diverse organismen), de variatie in beplanting door het laten staan van een verzwakte boom die bijdraagt aan bewoning door zoogdieren zoals vleermuizen, de aantoonbare koelingseffecten door variatie in boomleeftijden en hun verschijningsvormen, en de maatschappelijke en sociale waarde die een boom kan vertegenwoordigen.

Veilig

De gemiddelde boomeigenaar, boomveiligheidscontroleur of boomtechnisch adviseur zal voor zeker gaan. Doordat er vaak een gebrek is aan referenties met min of meer vergelijkbare situaties, ontstaat risicomijdend gedrag. Door het ontbreken van referentie ontstaat gebrek aan inzicht in de vermeende effecten en klinkt al snel het oordeel: verkleinen van de kroon of vellen. Natuurlijk wordt veel onderzoeksapparatuur ingezet om non-destructief onderzoek te doen. Maar dan speelt de factor gezond verstand een nog grotere rol. Meetresultaten zijn alleen bruikbaar als ze in perspectief worden geplaatst. Zoek verder dan je neus lang is en wees 100 procent overtuigd voor je een boom afkeurt; je krijgt die kans namelijk maar één keer.

Door voor zeker te gaan, ga je voorbij aan alle opgesomde waardes en heeft je beslissing niet alleen een positieve invloed op de veiligheid, maar ook een doorwerkend negatief effect op vele andere fronten. Een impactbeoordeling van waardes die buiten het veiligheidsrisico liggen, zal meer inzicht geven.

De praktijk

Ik kan er nog boos om worden, als ik denk aan het geval van een oude roodbladige beuk in mijn omgeving. Vorig jaar, op een zonnige lentedag, reed ik langs de boom en zag ik tot mijn ontsteltenis een telekraan in de monumen-

ACHTERGROND

tale beuk staan plukken. Het zal toch niet waar zijn, dacht ik nog. Maar helaas, het was wel waar, de eigenaar had zwammen gezien. De aannemer had op basis van de aanwezige vruchtlichamen en de terugstervende kroon aangenomen dat het onderhand tijd was om de boom te vellen, en niet de moeite genomen om de eigenaar ervan te overtuigen dat hij geen gevaar opleverde. De boom werd geveld en ik was in de gelegenheid om de jaarringen op de stamvoet te tellen: 150 gave jaarringen! Ik heb nog foto's waarop mijn kinderen op acht- en negenjarige leeftijd bij de stamvoet zitten; daarop zijn de tonderzwammen al te zien. Bedenkend dat mijn kinderen inmiddels 22 en 23 jaar oud zijn, kunt u zich wel een beeld vormen van de situatie. Het klopte dat de boom niet meer uiterst vitaal was, maar vellen had nog zeker 20 jaar niet aan de orde hoeven te zijn. Bomen en zwammen horen bij elkaar; laat ze lekker zwammen!

Boomdeskundigen hebben een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om het behouden van bomen. Daar waar angst regeert, zal nooit een aantrekkelijk klimaat ontstaan.

Be social

Scan of ga naar:

www.Boomzorg.nl/artikel.aspx?id=19-6616

Rotop®
Simple, Safe, the Best!

since 2008
TOP 100 2011

kegelsplijters

stobbenboren

bomenknippers

Bijl
GROENTECHNIEK GALDER

St. Jacobsstraat 1
4855 AK Galder
T: 076 - 561 34 33
E: sales@bijlgroentechniek.nl

WWW.STUMPLANER.COM